

**Державний вищий навчальний заклад
Донбаський державний педагогічний університет
Горлівський інститут іноземних мов
Кафедра української філології**

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЛІНГВІСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ТЕКСТУ**

Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Галузь знань	01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність	014.01 Середня освіта (Українська мова і література)
Освітня програма	Середня освіта (Українська мова і література). Психологія
Форма навчання	денна
Рік навчання	I (перший), 1 семестр
Статус дисципліни	обов'язкова
Пререквізити	загальні та фахові знання, отримані на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти («Вступ до мовознавства»; «Сучасна українська літературна мова», «Лінгвостилістичні аспекти сучасного українськомовного дискурсу»).
Постреквізити	знання можуть бути використані під час проходження педагогічної (виробничої) практики та під час написання кваліфікаційної роботи
Технічне обладнання та програмне забезпечення	Moodle, DSpace Repository Мультимедійна дошка, ноутбук, проектор

Відомості про розробників, які викладають навчальну дисципліну

Викладач (-і)	<i>Радіонова Тетяна Михайлівна</i> , кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри української філології
Контактна інформація	+38(050) 597-28-89
E-mail	t.radionova1974@forlan.org.ua t.radionova1974@gmail.com
Формат курсу	Очний (offline) /онлайн (online) / змішане навчання (blended learning)
Консультації	Консультації в день проведення лекцій/ семінарських /лабораторних занять (за попередньою домовленістю). Усі запитання також можна надсилати на адресу електронної пошти, зазначену в силабусі.

1. Опис навчальної дисципліни

«Лінгвістичний аналіз тексту» формує загальні й професійно-фахові компетентності здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 014.01 Середня освіта (Українська мова і література) та зосереджує увагу на проблемі сприймання й декодування тексту як найвищої та структурно найскладнішої мовної одиниці, що в ній реалізуються одиниці всіх рівнів: від фонетичного до синтаксичного.

2. Цілі та завдання навчальної дисципліни

Метою є: комплексний лінгвістичний аналіз тексту на всіх мовних рівнях.

Завдання:

- розглянути всі рівні лінгвістичного аналізу;
- ознайомити з останніми науковими розвідками провідних вітчизняних мовознавців;
- актуалізувати термінологічний апарат сучасного мовознавства, сучасні підходи до аналізу творів;
- під час вивчення курсу враховувати міжпредметні зв'язки з мовознавчими дисциплінами щодо використання сучасної термінології та сучасних підходів до аналізу художніх текстів;
- розвивати мислення студентів: образне, асоціативне, абстрактне, логічне;
- виховувати у студентів здатність формувати, формулювати й активно обстоювати власну точку зору, систему життєвих, естетичних цінностей і пріоритетів, прагнення мати власне світобачення, зберігати та продовжувати кращі національні традиції.

3. Програмні компетентності та результати навчання

Навчальна дисципліна «Лінгвістичний аналіз тексту» передбачає формування та розвиток ключових програмних компетентностей, зокрема

інтегральної:

здатності розв'язувати складні спеціалізовані завдання і проблеми в галузях середньої освіти та психології, що передбачає застосування концептуальних галузевих знань, здійснення інновацій та/або проведення досліджень і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог;

загальних:

- здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
- здатність мислити абстрактно, аналізувати, синтезувати, узагальнювати й систематизувати;
- здатність до проведення досліджень на відповідному рівні;
- здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

фахових:

- вільне володіння категоріально-понятійним інструментарієм у галузі філологічної, методичної та психологічної науки для використання у професійній діяльності;
- здатність адекватно використовувати мовні ресурси, демонструвати сформовану мовну й мовленнєву компетенції в процесі фахової та міжособистісної комунікації, володіти різними засобами мовної поведінки в різних комунікативних контекстах;
- здатність виконувати різні види лінгвістичного, літературознавчого аналізу, здатність до опанування технології роботи з фаховим текстом;
- здатність виконувати науково-дослідницькі проекти з актуальних проблем філології, методики та інших, суміжних із філологією, галузей знань; брати участь в різних формах наукової комунікації (конференції, круглі столи, дискусії).

Зазначені компетентності деталізують такі **програмні результати навчання:**

- здійснювати самостійний пошук, оброблення, систематизацію, контекстуалізацію та інтерпретацію загальнонаукової інформації та професійно важливих знань із різних джерел;
- запропонувати креативні рішення на основі систематизації знань предметної області, використовувати вивчений матеріал у нових ситуаціях, зокрема, під час

лінгвістичних та літературознавчих аналізів текстів, творчих письмових робіт, практичної діяльності тощо;

- застосовувати знання про сучасні інформаційні технології, медіаосвіту і медіаграмотність у професійній діяльності; розв'язувати завдання, пов'язані з обробкою інформації; демонструвати здатність успішно продовжувати освіту впротяж усього життя;
- зміти планувати, організовувати, здійснювати і презентувати дослідження та/або інноваційні розробки в конкретній філологічній галузі, дотримуючись правил професійної етики та академічної доброчесності;
- ефективно використовувати базові знання про теоретичні засади, методологічні принципи, практичне застосування та міждисциплінарні зв'язки сучасної педагогічної науки, лінгвістики та літературознавства;
- володіти комунікативною компетентністю з української мови (лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний компоненти відповідно до загальноєвропейських рекомендацій із мовної освіти), удосконалювати й підвищувати власний компетентнісний рівень у вітчизняному та міжнародному контексті;
- знати сучасні філологічні й дидактичні засади навчання української мови та літератури, мовні норми, соціокультурну ситуацію розвитку української мови, особливості використання мовних одиниць у певному контексті, мовний дискурс художньої літератури й сучасності, провідні тенденції розвитку літературного процесу в Україні;
- знати основи запобігання корупції, суспільної та академічної доброчесності на рівні, необхідному для формування нетерпимості до корупції та проявів недоброчесної поведінки серед здобувачів освіти та вміє застосовувати їх у професійній діяльності.

4. Рекомендовані джерела

Основна література

1. Арешенков Ю.О. Лінгвістичний аналіз художнього тексту: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Кривий Ріг: Видавничий дім, 2007. 177 с.
2. Від звука до тексту: Аналіз мовних одиниць різних рівнів: навчальний посібник для студентів філологічних факультетів / І.І. Брага, Л.І. Дорошенко, А.А. Силка та ін.; за редакцією А.А. Силки. Вид. 2-ге випр. і допов. Суми: Університетська книга, 2019. 348 с.
3. Єщенко Т. А. Лінгвістичний аналіз тексту: навч. посібник. Київ: ВЦ «Академія», 2009. 264 с.
4. Загнітко А.П. Лінгвістика тексту: Теорія і практикум : науково-навчальний посібник. Донецьк: ДонНУ, 2006. 289 с.
5. Кочан І. М. Лінгвістичний аналіз тексту: навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ: Знання, 2008. 423 с.
6. Крупа М. Лінгвістичний аналіз художнього тексту. Тернопіль: Підручники і посібники, 2005. 461 с.
7. Кухаренко В. А. Інтерпретація тексту: навч. посібник. Вінниця: НОВА КНИГА, 2004. 272 с.

Допоміжна література

1. Бехта І. Текст і лінгвістика тексту. *Вісник Львівського університету. Серія «Міжнародні відносини»*. Львів, 2000. С. 570-583. URL: <http://surl.li/kedej>.
2. Єщенко Т. Проблема класифікації текстів у сучасному мовознавстві. *Лінгвістичні студії*. 2013. Вип. 27. С. 185-189. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/lingst_2013_27_39.
3. Кицак Г. В. Текст як об'єкт лінгвістичного дослідження. *Мова і культура*. Вип. 7 (13). С. 87-92. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/7162/>.
4. Коваленко Є. Рекламний дискурс: лінгвістичні аспекти вивчення. *Лінгвістичні студії: зб. наук. праць / Донецький нац. ун-т; наук. ред. Анатолій Загнітко*. Донецьк : ДонНУ, 2009. Вип. 19. С. 314-319. URL: <http://surl.li/kfblo>.
5. Колядич Ю. Інтертекстуальність: теоретичний аспект / Ю. Колядич, Л. Мельник. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія : Філологія (мовознавство)*. 2017. Вип. 25. С. 14-19. URL: <http://surl.li/keerj>.
6. Костюк М. М. Теорія символу: лінгвoseміотичний і лінгвофілософський підходи. *Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики*. 2014. Вип. 25. С. 199-208. URL: <http://surl.li/kfbop>.
7. Линтвар О. Лінгвостилістичний аналіз художнього тексту як предмет наукового дослідження. *Гуманітарна освіта у технічних вищих навчальних закладах*. 2015. Вип. 32. С. 59-71. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/gotvz_2015_32_7.
8. Лінгвістичний аналіз тексту : словник термінів / [Голянич М. І., Іванишин Н. Я., Ріжко Р. Л., Стефурак Р. І.]; за редакцією М. І. Голянич. Івано-Франківськ : Сімик, 2012. 392 с. 3
9. Радіонова Т.М. Засоби вираження категорії адресатності у власне науковому та науково-навчальному дискурсах. *Науковий лінгвістичний дискурс: фактор адресата: колективна монографія / Відп. редактор А. Р. Габідулліна*. – Слов'янськ: Типографія Бориса Маторіна. 2018. 310 с.
10. Семенов О. М. Культура роботи вчителя-дослідника з текстом наукової комунікації. *Українська мова й література в сучасній школі*. 2013. № 11. С. 2-8.
11. Ходаковська Н. Г. Віршований текст як об'єкт лінгвістичного дослідження. *World Science*, 2020. Вип. 2(54), С. 52-58. URL: <http://surl.li/kedda>.
12. Хоменко Г. Є. Прагматика сучасного рекламного тексту. *Філологічні студії. Науковий вісник Криворізького державного педагогічного університету*. 2010. №5. С. 221-225. URL: <https://journal.kdpu.edu.ua/filstd/article/view/912>.
13. Швець Г. Текстова категорія інформативності у лінгводидактичному аспекті. *Теорія і практика викладання української мови як іноземної*. 2013. Вип. 8. С. 194-208. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Timvum_2013_8_26.
14. Шульжук Н. Особливості лінгвістичного аналізу художнього тексту як прагматичнокомунікативної єдності. *Лінгвостилістичні студії*. 2019. Вип. 10, С. 195-203. URL: <http://surl.li/keczl>.

5. Процес навчання, інформаційний обсяг дисципліни

Навчання на курсі відбувається в форматі лекційних та практичних занять.

Загальна кількість годин/кредитів: 90 год. /3 ECTS; лекційні заняття – 16 год., практичні заняття – 20 год.; самостійна робота – 54 год.

Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ №1. ЛІНГВІСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ТЕКСТУ ЯК НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА. ТЕКСТ ЯК ОБ'ЄКТ ДОСЛІДЖЕННЯ	
1.	Лінгвістичний аналіз тексту як навчальна дисципліна	2
2.	Текст як об'єкт дослідження. Основні терміни і поняття лінгвістичного аналізу тексту	4
3.	Рівень цілісного тексту	4
4.	Окремі елементи тексту	4
5.	Методика проведення лінгвістичного аналізу тексту	2
	Разом:	16

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Лінгвістичний аналіз тексту як навчальна дисципліна	2
2.	Текст як об'єкт дослідження. Основні терміни і поняття лінгвістичного аналізу тексту	2
3.	Рівень цілісного тексту	2
4.	Окремі елементи тексту	2
5.	Методика проведення лінгвістичного аналізу тексту	2
6.	Лінгвістичний аналіз наукового тексту	2
7.	Лінгвістичний аналіз публіцистичних текстів	2
8.	Лінгвістичний аналіз рекламних текстів	2
9.	Лінгвістичний аналіз текстів офіційно-ділового стилю	2
10.	Лінгвістичний аналіз наукового тексту	2
	Разом:	20

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Лінгвістичний аналіз тексту як навчальна дисципліна	4
2.	Текст як об'єкт дослідження. Основні терміни і поняття лінгвістичного аналізу тексту	4
3.	Рівень цілісного тексту	4
4.	Окремі елементи тексту	4
5.	Методика проведення лінгвістичного аналізу тексту	4
6.	Підготовка до контрольної роботи змістового модуля №1	4
7.	Лінгвістичний аналіз художнього тексту	4
8.	Лінгвістичний аналіз наукового тексту	4
9.	Лінгвістичний аналіз публіцистичних текстів	4
10.	Лінгвістичний аналіз рекламних текстів	4
11.	Лінгвістичний аналіз текстів офіційно-ділового стилю	4
12.	Підготовка до контрольної роботи змістового модуля №2	4

13.	Підготовка до заліку	6
	Разом:	54

6. Політика навчальної дисципліни

Політика академічної поведінки. Внутрішня екосистема інституту будується на засадах взаємної поваги й партнерства між учасниками освітнього процесу, а також на засадах розвитку, інклюзивності, безбар'єрності, відкритості, прозорості, у якій враховані потреби й таланти кожної людини. Форми організації освітнього процесу, види навчальних занять і оцінювання результатів навчання регламентуються Положенням про організацію освітнього процесу.

Вивчення навчальної дисципліни *«Лінгвістичний аналіз тексту»* потребує підготовки до практичних занять. Результатом підготовки до занять повинно бути змістовне володіння здобувачем вищої освіти матеріалом з теми, якій присвячено відповідне заняття.

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання здобувачів вищої освіти. За об'єктивних/поважних причин навчання може відбуватись у змішаному та онлайн-форматі за попереднім погодженням. Пропущені (з поважних причин) заняття мають бути відпрацьовані. Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин.

Політику академічної доброчесності здобувачів і викладачів регламентують такі документи: Положення про академічну доброчесність ГІМ ДВНЗ ДДПУ, Положення про забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у ГІМ ДВНЗ ДДПУ, Положення про підготовку й захист курсових та кваліфікаційних робіт, Кодекс корпоративної культури, Колективний договір на 2022-2026 рр., Положення про організацію самостійної роботи здобувачів вищої освіти в ГІМ ДВНЗ ДДПУ.

Відповідь здобувача повинна демонструвати ознаки самостійного виконання завдань, відсутність ознак повторюваності та плагіату. Цитування в письмових роботах допускається тільки із відповідним посиланням на авторський текст. Недопустимі підказки і списування у ході виконання лабораторних робіт, контрольних робіт.

6. Політика та критерії оцінювання

Вивчення курсу завершується складанням **диференційного заліку**.

Загальна оцінка з навчальної дисципліни складається із суми балів за контрольні точки (60%) та контрольні роботи змістових модулів (40%), набраних упродовж навчального семестру.

Кількість КТ – 2 (коефіцієнт – 0,3)

Кількість КРЗМ – 2 (коефіцієнт – 0,2)

№	Вид діяльності	% від заг. оцінки	Термін виконання
1.	КТ №1: усне опитування, індивідуальні завдання	30	(Практичні 1-4)
2.	КРЗМ №1: індивідуальне завдання	20	(Практичне 5)
3.	КТ №2: перевірка самостійної роботи	30	(Практичні 6-9)
4.	КРЗМ №2: Контрольна робота	20	(Практичне 10)
	Разом:	100	

Критерії оцінювання рівня знань і умінь здобувачів із дисципліни

100 («відмінно»): здобувач глибоко володіє матеріалом: має системні теоретичні знання з дисципліни; вільно володіє спеціальною термінологією; виявляє міцні уміння і навички аналізувати мовний матеріал; вдало застосовує мовну інтуїцію; аргументовано доводить власну думку; виявляє науковий інтерес до дисципліни; самостійно здійснює дослідницьку діяльність у галузі лінгвістичного аналізу тексту; безпомилково виконує письмові завдання в обсязі 100% за відведений час; рівень мовленнєвої культури високий.

90-95 («відмінно»): здобувач у повній мірі володіє матеріалом: виявляє глибоке розуміння основних понять і категорій з дисципліни; уміє аргументовано доводити власну думку; здатний системно аналізувати тексти у порівнянні з літературною мовою, допускаючи однак незначні помилки теоретичного й практичного характеру, які самостійно виправляє; виявляючи достатній рівень сформованості аналітичного й систематичного мислення; виявляє науковий інтерес до дисципліни, але не включається до дослідницької діяльності; володіє спеціальною лінгвістичною термінологією; виконує письмові завдання в обсязі 90-95% за відведений час; рівень мовленнєвої культури досить високий.

82-89 («добре»): здобувач добре володіє матеріалом: виявляє розуміння основних понять і категорій з комплексу лінгвістичних дисципліни, виявляючи належний рівень сформованості аналітичного і синтетичного мислення; достатньо повно аналізує тексти, розрізняючи мовні явища; відповідь аргументована, ілюстрована вдалими прикладами; володіє спеціальною лінгвістичною термінологією, але допускає негрубі помилки теоретичного й практичного характеру; виконує письмові завдання в обсязі 80% за відведений час; рівень мовленнєвої культури достатній.

75-81 («добре»): здобувач достатньо володіє матеріалом: виявляє розуміння основних понять і категорій з дисципліни; володіє практичними уміннями і навичками відповідно до вимог курсу; володіє спеціальною лінгвістичною термінологією, допускаючи незначні помилки теоретичного й практичного характеру; виконує письмові завдання в обсязі 80% за відведений час; рівень мовленнєвої культури достатній, але допускаються незначні мовленнєві помилки.

74-67 («задовільно»): здобувач задовільно володіє матеріалом: спроможний із незначною сторонньою допомогою аналізувати, узагальнювати, переконструювати навчальний матеріал; виявляє розуміння основних понять і категорій, розкриває їх взаємозв'язок, виявляючи достатній рівень сформованості аналітичного і синтетичного мислення; володіє спеціальною термінологією поверхово, допускає значну кількість помилок теоретичного й практичного характеру; виконує письмові завдання в обсязі більше ніж 2/3 за відведений час; рівень мовленнєвої культури достатній, але допускаються мовленнєві помилки.

66-60 («задовільно»): здобувач задовільно володіє матеріалом: невпевнено викладає теоретичний матеріал; має недостатній рівень сформованості аналітичного і синтетичного мислення під час аналізу мовного матеріалу; слабо володіє спеціальною термінологією, допускає значну кількість помилок теоретичного й практичного характеру; виконує письмові завдання в обсязі більше ніж 60% за відведений час; рівень мовленнєвої культури достатній, але допускаються значні мовленнєві помилки.

55 і менше («незадовільно»): здобувач незадовільно володіє матеріалом: не вміє вільно, логічно, аргументовано, чітко висловлюватись, відповідь характеризується низьким рівнем усвідомлення; не вміє аналізувати тексти; рівень мовленнєвої культури низький, допускаються значні мовленнєві помилки; виконує письмові завдання в обсязі більше ніж 30-50% за відведений час; не володіє спеціальною термінологією.

0 балів («незадовільно») ставиться тоді, якщо здобувач відмовляється відповідати на питання білета.

**Шкала оцінювання рівня навчальних досягнень
здобувачів вищої освіти:**

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS	Пояснення
	екзамен	залік		
90-100	відмінно	зараховано	A	відмінне виконання лише з незначною (мінімальною 1-2) кількістю помилок
82-89	добре		B	вище середнього рівня з кількома помилками
75-81			C	вище середнього рівня з кількома помилками
67-74	задовільно		D	непогано, але зі значною кількістю недоліків
60-66			E	виконання задовольняє мінімальним критеріям
35-59	незадовільно	незараховано	FX	з можливістю повторного складання
1-34			F	з обов'язковим повторним курсом